

BERETNING 2004

AGENDA CENTER ALBERTSLUND

- 1. Indledning**
- 2. Prioriterede indsatsområder:**
 - 2.1. Agendaarbejde i boligområderne**
 - 2.2. Netværk og samarbejde**
 - 2.3. Information og kampagner**
 - 2.4. Demonstrationsprojekter**
- 3. Andre aktiviteter**
- 4. Grønt Regnskab Albertslund - vand, varme, el og affald**
- 5. Økonomi**
- 6. År 2005**
- 7. Bestyrelse og ansatte**

Godkendt af Bestyrelsen den 17.2.2005

1. Indledning

I 2004 samarbejdede Agenda Centeret med 30 af byens 52 boligområder. I sig selv et pænt resultat for et miljøcenter med 3 medarbejdere; dog var det 3 boligområder færre end i 2003 - altså en kvantitativ tilbagegang. Det ser ud som om, vi leverer mindre miljø for pengene!

Men tallene bedrager; for de dækker over en interessant udvikling. Ser man kvalitativt på Centerets indsats, viser der sig et andet billede. I 2003 var det i højere grad enkeltstående samarbejder, som kurser, udarbejdelse af notater og informationsmaterialer, samt støtte til frivillighedsgrupper, Centeret stod for; hvorimod vi i 2004 nåede dybere ned i substansen og i højere grad gav længerevarende processtøtte omkring plejeplaner til udearealer, udformning af affaldsordninger og vand-, varme- og elbesparelseskampagner.

For Agenda Centeret var 2004 således karakteriseret ved lidt mere kvalitet og lidt mindre kvantitet. Umiddelbart dårligt for de boligområder vi ikke nåede ud til, til gengæld godt for dem vi nåede. Samlet set er det dog en god og naturlig udvikling, der dækker over, at der er brug for en mere krævende og avanceret indsats. Nu hvor de nemme frugter/resursebesparelser er plukket, skal vi til dem, der er vanskeligere at høste. Det kræver mere af Agenda Centeret. Vi skal kunne gå mere i dybden inden for hver enkelt område, vi skal fokusere mere på processtøtte, vi skal differentiere målgrupperne og i det hele taget skal vi udvikle vores kompetencer. Det betyder bedre rådgivning, og det er noget, der i sidste ende kommer alle boligområder til gode. Hvad der således umiddelbart så ud som mindre miljø for pengene, viser sig i virkeligheden at være mere miljø for pengene!

Denne beretning er en gennemgang af Agenda Centerets aktiviteter i år 2004. Den tager udgangspunkt i de 4 prioriterede indsatsområder, som Centerets bestyrelse fastlagde i februar 2004.

2. Prioriterede indsatsområder

Agenda Centeret skal på den ene side støtte, opmuntre og rådgive især boligområder, men også foreninger, grupper og borgere, i deres egne bestræbelser på at spare ressourcer og tage vare på miljøet. På den anden side skal vi gennem egne projekter, information og opsøgende virksomhed inspirere og drive omstillingen til bæredygtighed fremad i Albertslund.

Med det som udgangspunkt besluttede Centerets bestyrelse, at der i 2004 skulle sættes særlig fokus på 4 områder:

1. Agendaarbejde i boligområderne
2. Netværk og samarbejde

3. Information og kampagner og
4. Demonstrationsprojekter.

2.1. Agendaarbejde i boligområderne

Agendaplaner og -arbejde. Agenda Centeret fokuserer ikke kun på antallet af boligområder, der har en Agendaplan. Man kan godt lave et solidt Agendaarbejde uden at have en Agendaplan. Og det er trods alt selve arbejdet, der er det vigtigst. Men til at holde styr på indsatsen, er en Agendaplan et godt redskab. Med den kan man systematisere og prioritere arbejdet; og med den kan man synliggøre og demokratisere beslutningsprocesserne.

Hvor Agendaarbejdet er svært at måle, er det noget nemmere med Agendaplanerne. I 2004 faldt antallet af aktive Agendaplaner i Albertslund (dvs. planer der er revideret indenfor de sidste 3 år) med en enkelt fra 10 til 9. De 9 er: Toften, Banehegnet, VA 4 Række, VA 4 Syd, VA Kanalen, Blokland, Galgebakken, Hyldebjerg og AB Syd Gård og Række. Flere af planerne har Agenda Centeret været behjælpelige med at revidere.

Til gengæld fik vi et nyt redskab i slutningen af 2003. Det er Boligselskabernes Landsforenings "Grøn Diplom", som er et nationalt koncept, Agenda Centeret har været med til at udvikle. Diplomet gives til de boligafdelinger, der laver et grønt regnskab, opstiller miljømålsætninger, vedtager en Agendaplan og arbejder med information til beboerne. Ordningen kan forhåbentlig skabe fornyet interesse for at udarbejde Agendaplaner. I 2003 fik 2 albertslundske boligafdelinger Grønt Diplom (Toften og Hyldebjerg). I 2004 kom yderligere 2 til (Blokland og Galgebakken).

Resurseforbrugsanalyser / Energiprojektet. For 4. år i træk lavede vi resurseforbrugsanalyser i boligområder. Typisk sker det ved at besøge ca. 3 husstande, hvor vi spørger ind til forbrugsvaner og gennemmåler husstandens forbrug af vand, varme og el. Resultatet af undersøgelserne formidles til hele bebyggelsen; skriftligt eller på beboermøder. I 2004 gennemgik vi 3 husstande i Røde Vejmølle Parken, 6 husstande i VA 6 Vest og 4 værelser på DIK kollegiet. Endvidere blev vi bestilt af bebyggelsen Gadekæret i Ishøj til at lave en tilsvarende gennemgang af 3 lejligheder hos dem og følge besøgene op med en større informationskampagne til beboerne.

Samtidig blev konceptet for resurseforbrugsanalyser også udviklet. Det skete i samarbejde med Miljø- og Planforvaltningen, da vi tog hul på det såkaldte "Energiprojekt". Ud over resurseforbrugsanalyserne er det projektets formål at gennemgå selve bygningerne og pege på fysiske forbedringer, der kan nedsætte varmekonsumet. Samtidig laves der rentabilitetsberegninger på de anbefalede tiltag -

fra efterisolering til udskiftning af perlatorer. Baggrunden for Energiprojektet er, at selvom den albertslundske boligmasse kun er typisk 30-40 år gammel, så er den allerede håbløs gammeldags, hvad angår dens evne til at holde på varmen. Kravene til moderne boliger i dag er meget strengere. De må kun bruge helt ned til 20-30 % af det et typisk albertslund-hus bruger. Derfor er det værd at gå vores huse efter i sømmene, for at se om de kan opgraderes.

I første omgang er Røde Vejrmølle Parken og VA 6 Vest blevet gennemgået. Efterfølgende skal der laves fysiske forbedringer i udvalgte huse, for at prøve teknikkerne af, demonstrere overfor beboerne hvordan det kan gøres og blive klogere på, hvad det koster og på tilbagebetalingstider i år skal 2 nye boligområder inddrages i Energiprojektet og gennemanalyseres. I princippet fortsætter projektet, til alle byens boligområder er blevet gennemgået.

“Røde forbrugere”. Sammen med årsafregningen for 2003 fik de beboere i Røde Vejrmølle Parken og Hyldespjældet, der havde et vand- og/eller varmeforbrug, der var mindst 20 % højere end bebyggelsens gennemsnit, et brev fra Miljø- og Planforvaltningen med Agenda Centerets resurse-besparelsesfolder og et tilbud om hjælp til at få forbruget ned. Ideen var at målrette informationen til de husstande, der har brug for hjælpen - i stedet for at sende et ens materiale ud til alle. Det er endnu ikke muligt at konkludere i hvilken grad henvendelsen har virket. Men 3 nye boligområder (AB Syd Gård og Række, Godthåbsparken og VA 4 Syd) har meldt sig til at få udsendt materiale til deres beboere med højt forbrug, i forbindelse med årsafregningen for 2004. Denne gang sættes grænserne til 50 % mere vand og 35 % mere varme.

Samtidig har vi i Agenda Centeret aftalt med NESAs, at vi laver en tilsvarende henvendelse til de husstande, der har et højt el-forbrug.

Andre resursebesparende initiativer. For DIK kollegiet har vi udarbejdet en nyindflytter pjece, der specielt henvender sig til de ca. 100 studerende, som de hvert år modtager fra USA. I Lærkens Kvarter har vi inspireret til at opsætte et solcelleanlæg på et gårdhus, med hjælp fra Sol-1000 kampagnen. I Bæk-Fosgården har vi bidraget med materialer om varmebesparelser. For AB-Etagehusene har vi udarbejdet vandspare-materiale, der er blevet husstandsomdelt og hængt op i opgangene. Også VA 5 Kanalen har fået vandspare materialer til husstandsomdeling. Vi har udarbejdet en artikel om standby forbrug til Blokland og Godthåbsparken. Og besøgt 4 private husstande, der hver især havde bemærkelsesværdige høje vand- eller elforbrug; alle 4 steder fandt vi “synderne”. Endvidere har vi lavet en undersøgelse af de eksisterende vaskerier, der renser og genbruger vandet. Og en anden undersøgelse af en række af de perlatorer, der findes på markedet. Her er konklusionen, at Spare-perlatorer typisk holder hvad de lover; de slipper generelt mindre vand igennem. Men for at få lavet en lidt mere videnskabelig undersøgelse har vi anbefalet Forbrugerstyrelsens blad “Tænk + Test” at forestå den.

Affaldshåndtering. Affald er et helt centrale arbejdsfelt for Agenda Centeret. I 2004 har vi arbejdet med indretning af genbrugsgårde, design af affaldssystem, enkelt fraktioner, affaldsbeholdere og information til beboerne i Blokland, VA 5 Kanalen, Morbærhaven, AB Nord, Banehegnet og i december blev vi bedt om at starte en proces op i VA 4 Nord, der skal munde ud i en beboermøde beslutning om en ny affaldsordning.

Vi har arrangeret en kursusrække for kommende klunsere i VA 5 Kanalen med ekskursioner til andre genbrugsgårde, Glostrup Produkthandel og Vestforbrændingen.

På opfordring har vi kontaktet Føtex, da de fjernede deres boks til brugte batterier; som de så lovede at stille op igen. Og da flere boligområder klagede over indkøbsvogne, der står og hober sig op rundt omkring, kontaktede vi alle butikker i byens centre, der benytter indkøbsvogne. Butikkerne gav vi alle adresser/tlf. numre på afdelingskontorene, så de kan henvende sig, når de mangler vogne; og omvendt fik afdelingskontorene alle tlf. numre/kontaktpersoner til butikkerne, så de kan henvende sig, når de vil af med kundevogne.

For at blive klogere på varmekompostering lavede vi en undersøgelse af, hvordan en række af de varmekompostbeholdere, der er i drift rundt om på Sjælland, fungerer. Samtidig har vi fulgt varmekomposteringen i Lærkens kvarter og sparret med miljømedarbejderen, når der har været behov for det. Affaldsprojektet i Lærkens Kvarter indstillede vi også til årets Rendan-pris; men desværre uden held. For Miljø- og Planforvaltningen har vi gennem et par år afprøvet en ny kompostbeholder (en "Bio-Com"). I 2004 afrapporterede vi erfaringerne - den kan godt bruges. Blokland hjalp vi med at få oversat deres affaldsvejledning til tyrkisk.

Igen i 2004 sørgede vi for, at de boligområder, der skulle bruge nye / flere officielle kommunale affaldsskilte, fik dem.

Til Danmarks Naturfrednings materiale om affaldsplanlægning har vi givet råd og vejledning, og vi blev registreret som kontaktsted, hvis man er interesseret i at høre mere om de ting. Og så inviterede Vestforbrændingen til det farligaffaldskursus for ejendomsfunktionærer og frivillige klunsere, som vi længe har argumenteret for. Selv deltog vi med 2 på kurset.

Endelig sad vi året igennem med om bordet, da kommunens nye 4-årige affaldsplan skulle udarbejdes. Den blev godkendt i Kommunalbestyrelsen i december; så nu starter det store arbejde med at gøre planen til virkelighed.

Udearealer. Udearealerne har måske ikke umiddelbart meget at gøre med

affald eller vand- og energibesparelser, men ikke desto mindre er de en vigtig del af byøkologien. Velfungerende udearealer kan i sig selv udgøre et levende eksempel på naturens resursekredsløb. Og i modsætning til nedslidte og uplejede udearealer skaber velplejede og oplevelsesrige udearealer livskvalitet. De giver byen et æstetisk løft, de virker afstressende og de giver os mere lyst og overskud til, for ikke at sige tro på, at det nytter noget at engagere sig i byens, i boligområdets, i naturens og miljøets ve og vel. Derfor prioriterer vi udearealerne højt.

Også når det gælder udearealerne, arbejder vi på 2 fronter; dels med egne tiltag til almindelig oplysning og inspiration, og dels med konkret rådgivning til "de lykkelige ejere" af grønne områder.

Egen tiltag:

I 2004 satte vi for alvor fokus på træerne. Vi kan godt lide træer! Også selvom det hænder, at de skygger meget, eller man må svinge kosten for at fjerne nedfaldne blade og frugter. Men det kan og bør ikke overskygge glæden ved og nytten af træerne; de beriger byen med deres skønhed året rundt, de skaber et mylder af liv omkring sig, de renser luft og vand, og de ældste af dem kan fortælle historier. Uden dem ville bybilledet være goldt og trist. Så vi skal passe godt på vores træer. De tager 20 minutter at fælde; men er 20 år om at vokse til!

Derfor arrangerede vi kurset "Alt om træer" for ejendomsfunktionærer, vi inviterede på en Guidet cykeltur ud og se på "Byens træer", og udgav artiklerne "10 synder og 10 dyder" om træer, "Små træer i Små haver" og "Nogle tommelfingerregler om beskæring". Sidst men ikke mindst udgav vi med støtte fra Friluftsrådet "Et lille begejstret skrift om træer". Bogen der er på 36 sider fik en meget fin modtagelse, og kan købes i Centeret for kr. 25,-.

Udover "træ-kampagnen" lavede vi artiklerne/folderene: "Sygdomme og skadedyr i haven - Bekæmpes uden kemi", ukrudtsartikel om bl.a. skvalderkål og "En have som er nem at passe" for ældre. Og så startede vi en ny tradition; kvartalsvis at udsende informative breve om aktuelle udeareals-emner til boligområderne.

Konkret rådgivning:

- Udarbejdelse af pleje- og strategiplaner for VA 4 Nord, Morbærhaven og en boligforening i Svendborg, samt et oplæg til Vallensbæk Mose I/S.
- Udarbejdelse af projekter for VA 8 Bæk- og Fosgården, Snebærhaven, en privat have i Sengeløse og en folder om "Begrøn din facade" for Agenda 21 Østerbro.
- "Ukrudtskursus" for ejendomsfunktionærer og et Inspektør- og Driftslederkursus i regi af Boligselskabernes Landsforening.
- Uopfordrede notater med tilstandsvurdering og anbefalinger til Hedemarken, VA 6

Vest og VA 8 Bæk- og Fosgården.

- Et inspirationshæfte til mer natur i Fælledparken for Agenda 21 Østerbro.
- Foredrag, oplæg og markvandring med bestyrelser og nævn i Topperne, Ældresagen, VA's Grønne udvalg, Morbærhaven, Ulfbuen, Tjørnehusene, Røde Vejmølle Parken, Mölndalsparken, Godthåbsparken, Snebærhaven og VA 5 Kanalen samt Østerby i Taastrup og DN-Taastrups Årsmøde.
- Guidede cykelture for VA's grønne udvalg til legepladser og i Miljøtrafikugen om "Byens parker, Natur og Økologi".
- Ideer til renovering af arealerne omkring "Wissings træ" på stadion.
- Bidrag til VA's miljøhåndbog om plejeplaner.
- Høringssvar og kommentering af lokalplanforslag for Herstedlund.

I 2004 tilbød vi endvidere at komme på rådgivningsbesøg i private haver og institutioner mod en mindre betaling. Det benyttede 6 institutioner og 25 husstande sig af (heraf 8 i Høje Taastrup, som fik tilbuddet gennem Taastrups Miljø- og Energicenter). Det tilbud virker således meget levedygtigt, hvorfor vi vil lancere det igen i foråret 2005. De besøgte haver får tilbud om at modtage det haverelaterede materiale, vi udgiver; herunder et nyt nyhedsbrev for havefolk, som vi udgav første gang i 2004.

2.2 Netværk og samarbejde

Agenda Centeret deltager i en række netværk og samarbejder; både albertslundske og udenbys:

Brugergruppen for vand, varme og affald. I 2004 ønskede Brugergruppens arbejdsgruppe (bestyrelse) at bruge Agenda Centeret noget mere. Derfor stiller vi nu vores mødefaciliteter til rådighed, laver indkaldelser til og referater fra arbejdsgruppens egne møder, samt ikke mindst udarbejder informative refererende artikler til beboerblade fra de 4 årlige Brugergruppemøder. Det sker som et led i Brugergruppens bestræbelser på at gøre sit arbejde mere synligt.

Agenda Centeret deltager i Brugergruppens og de fleste af dens arbejdsgruppers møder.

Albertslund Miljønetværk. Agenda Centeret er tovholder for Netværket, der består af miljøinteresserede albertslundere. Den teknisk orienterede kursusrække, som blev opstartet i Netværkets regi i 2003, fortsatte i 2004 med 4 nye kursusgange om hhv. Vand i Albertslund, Indretning af storskraldspladser, Pleje og indretning af udearealer og Sund Bolig. Kurserne, der også blev udbudt offentligt, trak mellem 10 og 25 deltagere. Deltagerantallet i netværket har været jævnt stigende gennem året, og er nu oppe på 43. Deltagerne fik gennem året tilsendt nyhedsbreve, udkastet til

affaldsplan og andet materiale.

Miljøtrafikgruppen. En udløber af kommuneplan debatten om “Vision Albertslund” blev etableringen af en Miljøtrafik gruppe bestående af 6 frivillige albertslundere, der gerne vil slå et slag for cyklen som transportmulighed (især til de små afstande i Albertslund), og i det hele taget for at man søger at transportere sig så miljøvenligt som muligt. Agenda Centeret fik rollen som tovholder på gruppen. Gruppen arrangerede i september en Cykeltrafikuge med daglige guidede cykelture rundt i byen. Blandt guiderne var kunstneren Mikael Hansen og tidligere direktør i Miljø- og Planforvaltningen Thorvald Ovesen. I løbet af ugen blev der sat 3.000 små oplysende sedler på biler og cykler parkeret omkring A-centeret. Erfaringerne fra ugen var, at selve cykelturene ikke fejlede noget - tværtimod; men det gjorde vejret derimod. Det regnede og blæste stort set hele ugen og det blev for hurtigt mørkt! For at være mere sikker på vejret og lyset i 2005 har Miljøtrafikgruppen derfor besluttet at flytte turene til den 26-27-28-29. maj, hvor Albertslund er med til at afholde Miljøfestival sammen med en række andre Storkøbenhavnske kommuner.

Birkelundskolens miljøråd. Agenda Centeret samarbejder tæt med Birkelundskolens miljøråd; bl.a. har vi arrangeret en heldags inspirations-cykeltur for miljørådet rundt i den nordlige del af kommunen for at fortælle om steder, der kan nås på cykel og inddrages i undervisningen. Turen lagde op til udarbejdelsen af en række forskellige miljø, natur og kulturhistoriske temature til klasserne. For samtlige lærere og pædagoger ved skolen arrangerede vi 2 kurser om miljøforhold i Albertslund.

VÅs Grønne udvalg. Agenda Centeret fungerede som sekretær for Grønt udvalg indtil den 1.10.04, hvor VA grundet besparelser desværre opsagde aftalen. Men bortset fra det har vi et godt samarbejde med byens største boligselskab; bl.a. om grønne tage. Vi har arrangeret en cykeltur rundt til nogle af byens naturlegepladser for VA'erne og en udearealsvandring rundt i Syd. Endvidere har vi været med til at lave deres indeklima/udluftningsfolder, som er blevet husstandsomdelt til alle foreningens næsten 5.000 lejligheder.

Erfa-gruppen vedr. Agendaarbejde i boligområder er et regionalt forum (opstartet af Agenda Centeret), for erfaringsudveksling mellem medarbejdere, der arbejder med agendaarbejde i boligområder. Gruppen har 12 deltagere fra Storkøbenhavns området og holdt 4 møder på skift rundt blandt deltagerne i 2004.

Netværket for lokale Agenda 21 Centre. På Netværks seminar, der i 2004 blev holdt den 28.9. i Vejle, var der opbakning til at sekretariatsfunktionen fortsat skal ligge hos os i Agenda Centeret. Der deltager ca. 20 Centre i Netværket. Hver af dem betaler kr. 300 årligt til sekretariatet. Som sekretariat har vi udsendt en række skriftlige og elektroniske nyhedsbreve, udarbejdet en metodebeskrivelse af vores resursebesøg, vedligeholdt hjemmesiden, afholdt koordinationsmøder og arrangeret det årlige seminar (hvor der bl.a. deltog en repræsentant fra Landsplanafdelingen, som fortalte om kommunernes strategiredegørelser). Endvidere har vi videregivet oplysninger om den nye nationale pulje med 25 mill. årligt til energibesparelsesaktiviteter, som Folketinget har placeret i ELFOR. I forbindelse med puljen afholdt Netværkets koordinationsgruppe et møde med Anne-Grethe Holmsgaard (MF for SF) for at sikre os, at vi som Centre kunne få mulighed for at søge puljen. I foråret afholdt Netværket et 3-dages Procesleder-kursus på foranledning af det lokale Center i Køge; fra Agenda Centeret deltog vi med 1 medarbejder i kurset. I forbindelse med den offentlige høring om Strukturreformen indgav Netværket et høringssvar med forslag til, at der oprettes lokale Agenda 21 Centre i samtlige kommuner efter sammenlægningen.

Via Netværket udveksler vi erfaringer, besøger og bidrager med oplæg til hinandens aktiviteter, låner hinanden udstillingsmaterialer og Agenda Centeret har deltaget i de 3 Københavnske Centres fælles ledelsesmøde og sidder med i en fokusgruppe, der arbejder med resursebesparelser i Københavnske boligkareer.

I 2004 besluttede Borgerrepræsentationen at etablere yderligere 2 Agenda 21 Centre (i Valby og på Vesterbro), så de snart har 5 i København. Det tyder på, at de kan se, at lokale Centre virker....

Miljø- og Planforvaltningen er vores mest direkte samarbejdspartner i Albertslund kommune. Dette samarbejde er temmelig omfattende og rummer alt lige fra gensidig sparring over koordinering til konkrete samarbejdsprojekter; herunder Energiprojektet, Røde Forbrugere, Ren Kanalgade, Min by - Ren by, Miljøtrafik, Grønne områder, Dogme og i fht. affald har vi aftalt et samarbejde om den kommende takstrevison, Direkte Genbrug, tilsyn på udvalgte genbrugspladser, information til indvandrere og til udarbejdelse af ny kompostvejledning og en sorteringsvejledning for farligt affald.

På opfordring fra forvaltningen havde vi i den internationale "blomster-uge" en udstilling om EU's miljømærke Blomsten.

Dogmesamarbejdet er for kommuner, men Agenda Centret er også involveret. Vi foreslog, fik aftalt og planlagt et semínar om "Grønt Diplom" i juni måned, men af praktiske grunde måtte arrangementet flytte til den årlige Dogme konference, som denne gang blev holdt i Ballerup. Her endte det med en workshop om emnet, som vi var tovholder på. Samtidig holdt vi oplæg på en anden af konferencens workshops om erfaringerne fra vores arbejde med kemikalier. Ved samme lejlighed blev vores "kemikalie-kastebod" luftet.

Dogmekommunerne har søgt og fået bevilliget midler fra EU's Life-pulje til at arbejde med forskellige indsatsområder; bl.a. forankring, som Albertslund kommune er blevet ansvarlig for. Agenda Centeret skal med i dette arbejde.

Vestegnens energispareudvalg er et lovbestemt udvalg, bestående af forsyningsselskaber (varme, el, gas), kommuner og organisationer på Vestegenen med det formål at koordinere deres besparelsesindsats. Desværre har udvalget svært ved at skabe resultater, hvorfor det har været meget fristende at droppe ud af det. Men indtil videre har vi dog valgt at give det en chance, da det principielt rummer nogle nye samarbejdsmuligheder.

Koordinationsgruppen for Grønne foreninger i Albertslund afgik defacto ved døden i 2004. Samarbejdet foreningerne i mellem fortsætter dog ufortrødent, men nu mere uformelt. Herunder udlåner vi vores mødelokale og kopimaskine til et par foreninger.

2.3. Information og kampagner

Kemikalier. I 8 uger havde vi en praktikant fra Suhrs seminarium, hvis opgave det var at undersøge de kemiske stoffer i personlige plejemidler. Hun besøgte 16 husstande, undersøgte hvad de hver især havde stående på badeværelseshylden og

lavede et notat med anbefalinger til hver af dem. På baggrund af materialet udarbejdede hun en artikel til beboerbladene og AP med vores generelle anbefalinger vedr. personlige plejemidler. Den enkleste tommelfingerregel at gå efter, hvis man ønsker at være nogenlunde sikker på at undgå problematiske kemiske stoffer, er at brug plejemidler beregnet til babyer og børn; dem er der færrest skadelige stoffer i - altså plejemidlerne...

I den søde juletid uddelte vi (iført nissehuer) pebernødder og løbesedler i A-centeret med opfordringen "Giv ikke kemikalier til dem du holder af". Konkret fokuserede vi på de hormonforstyrrende Phtalater som bl.a. bruges i store mængder som blødgørere i legetøj.

Trafik. Albertslund Delebil nåede i 2004 op på 4 biler og 31 medlemmer. Agenda Centeret gør reklame for foreningen; og folk der vil høre mere om Delebilen eller som ønsker at være medlem, kan kontakte os.

I årets løb gennemførte vi en større spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmerne af Albertslund Delebil. Undersøgelsen viste at medlemmerne er overordentlig tilfredse med at dele bil, at hver delebil sparer flere privatbiler og så gav den et fingerpeg om, hvilke typer bil medlemmerne kunne ønske sig, som de næste foreningen skal anskaffe sig.

Brugergruppetur. Årets Brugergruppetur blev aflyst; først og fremmest fordi Miljø- og Planforvaltningen i forvejen arrangerede 2 ekskursioner for Brugergruppen; men at aflysningen så også kunne spare lidt på Centerets betrængte økonomi, blev der også skelet til.

Fuglekasser. Agenda Centeret er ikke en miljø-butik, hvor vi sælger spare-pærer, vandsparedimser og andre miljø ting, men der er en undtagelse: Fuglekasser - både enkeltkasser, rækkehuse og foderbrædder. Anstalten ved Herstedvester producerer kasserne til os af genbrugstræ, og vi sælger dem, til billige penge, fordi det ikke er en aktivitet, vi skal tjene penge på. Formålet er at få flere hjem til fuglene og skabe glæde ved naturen.

Træer. Som beskrevet i afsnit "2.1. Agenda-arbejde i boligområderne"; Udearealer.

Nyhedsbreve og andet materialer. I 2004 udsendte vi 4 nyhedsbreve med fortrykte artikler til beboerbladene om "Ukrudt" og "10 synder og 10 dyder" i forhold til træer. Endvidere medsendte vi en folder om cykeltrafikugen, Kulturøkologisk Forenings nye turfolderen om Kongsholmparken og Vallensbæk mose, vores egen Agendaplan og beretning, samt en løbeseddel og en artikel om kemikalier. Endelig og ikke mindst rundsendte vi vores nye lille bog "Et lille begejstret skrift om træer".

Hjemmeside. På Centerets hjemmeside kan man se de seneste nyhedsbreve, beretninger, vores foldere om kemi, dræbersnegl og delebil og man kan hente nogle faktuelle oplysninger om Centeret - men så heller ikke mere. Vi har ikke resurser til yderligere vedligehold og f.eks. til etablering af et debatforum. Det er også tvivlsomt

om det, hvis vi prioriterede det, ville give et tilfredsstillende resultat.

Udstillinger. Agenda Centeret udstiller dels i vores egne vinduer og af og til med et A-skilt på fortovet foran Centeret samt i vores udstillingsmontre i tunnellen under stationen. Udstillingerne skiftes 4-5 gange årligt.

Vores Kemikalie-kastebod er blevet "luftet" 3 gange; dels til Albertslund festival, dels på Dogme konferencen og dels til Grøn Dag på materialegården, hvor vi også fortalte om små træer til små haver og gav gode råd til havefolket.

Henvendelser. Agenda Centeret besvarer løbende henvendelser fra borgere, grupper og myndigheder - i og udenfor Albertslund. Spørgsmålene spænder vidt; fra svampebehandlingsmidler over utætte kloakker til kalkaflejringer i vandrør. Fra rodzoneanlæg over organisering af engpleje til affaldsrådgivning for indvandrere. Fra opstart af agendaarbejde i Bramsnæs, over forespørgsler på urinsortering fra Sverige til spørgsmål om Dogme fra Norge. De henvendelser vi ikke kan svare på, sender vi videre til andre, der kan.

Besøg. Interessen for at komme på studiebesøg i Albertslund er blevet synligt svækket efter regeringsskiftet i 2001, hvor miljøet blev nedprioriteret. Men besøg har vi da haft. 2 gange fra Sverige og 2 gange fra Frankrig. Fra Norge og af en gruppe borgmestre fra Slovakiet. Fra København og Århus, KVL og et gartneriprojekt. Fra byudvalgene i København og planafdelingen fra Roskilde, kommunens borgmester- og økonomikontor og VÅs nye direktør. Af studerende fra Zhales og elever fra Det 10. Element, Egelundskolen og et par skoler mere.

Oplæg. I Albertslund har vi holdt oplæg på konferencen for kommunalt ansatte ledere, for Bofællesskaberne, på ALBO og efter aftale med kommunens indvandrerkonsulent for en gruppe nytilkomne indvandrere.

Uden for Albertslund har vi talt om affaldssortering og varmekompostering i Ingeniørernes hus til en Dakofa konference, om lokalt agendaarbejde på en national Agenda konference i Odense for kommuner, om vores erfaringer på et offentligt møde på Bispebjerg og om Agenda Centeret for lederne i Kollegiernes Kontor.

Presse. En række af vores aktiviteter har været omtalt i den lokale presse; ikke mindst i AP og Nærradioen, der også har bragt et par interviews. Det er dog ikke alle vores artikler, der bliver trykt. Det gælder både dem, vi sender til AP; men også et debatindlæg vi sendte til en af de store aviser - det kom desværre heller ikke med.

2.4. Demonstrationsprojekter

Arealerne omkring Agenda Centeret. I Agenda Centeret går vi ind for fej-for-egen-dør-princippet. Også i bogstaveligste forstand. Derfor holder vi arealerne

omkring Centeret rene og pæne; fri for affald og graffiti. Men ikke bare det, vi har også blomsterøer, og gavlbæde, klatreplanter og et blomsterbed af genbrugssten, solcellespringvand og den forstenede Albert i Kanalen, fuglekasser og en bæk til trætte ben, en højttaler med fuglestemmer og vi formklipper kanalbrinken og maler broen. I 2004 begyndte vi også at formklippe et af vores træer, så det forhåbentlig til sommer kommer til at ligne en påfugl. På en af de store betonvægge lavede Kulturøkologisk Forening en 3-4 m² stor væg mosaik og udskiftede 2 betonfliser i fortovet med nye blå-glaserede brændte ler-fliser.

Formålet med initiativerne er at skabe oplevelser og undren i Kanalgaden; men også inspiration til hvordan man selv kan gøre noget ved sin gade. Som sådan er initiativerne en del af projekt Ren Kanalgade.

Ren Kanalgade. I 2004 vandt vi kampen mod graffiti! I mange år har det været sådan i store dele af Kanalgaden, at graffiti, det var noget, der bare fik lov til at blive. De senere år har vi så overmalet det på nogle af væggene, så snart det er opstået; men som Agenda Center har vi hverken villet eller kunnet klare al graffiti i hele gaden. Til gengæld arrangerede vi sammen med aktivitetsmedarbejderen i beboerbutikken en Graffiti-bekæmpelsesuge, hvor beboerne blev inviteret til at være med. Agenda Centeret lavede et logo med teksten "Ren Kanalgade - Væk med graffiti!" og fremstillede nogle bagdes til de aktive. Det var ikke fordi, der var mange der deltog, men det var nok til, at vi ved fælles hjælp fik fjernet graffiti; og efterfølgende er der stort set ikke kommet nyt til. Og til det der måtte komme, har vi sammen med beboerne og beboerbutikken lavet en graffiti bande, der en gang om måneden er klar til at rykke ud med maling og pensler. Det er det, der er det vigtigste i kampen mod graffiti; at man er over det, så snart det opstår. Indsatsen skaber tilfredshed i kvarteret, og en række beboere er også gået et skridt videre og har påtaget sig ansvaret for at passe en af de blomsterkasser der er opstillet i gaden. For at bakke op om de frivillige blomsterkasse-passere laver Agenda Centeret et årtidsbestemt nyhedsbrev med gode tip til, hvordan man bedst kan holde sin kasse. Og de, der har brug for yderligere råd, en hjælpende hånd eller et par stiklinger, får det. En god måde at lave netværk og skabe ansvarlighed for de fælles arealer på.

Grønne tage. I Agenda Centeret vil vi gerne slå et slag for begrønning af tagene. Fordelene ved grønne tage er mange; de beskytter tagbelægningen og forlænger derved dens levetid, de isolerer, de renser luften og giver lokalt en bedre

luftfugtighed, de tilbageholder vand i stedet for at sende det i kloakken, de forvandler en gold tag-pap-ørken til en biologisk aktiv zone og så ser de godt ud. Derfor har vi også tidligere hjulpet til med at affaldshuset i Lærkens Kvarter, 3 lejligheder i Hyldespjældet og Tennishuset ved stadion kunne få planter på. I 2004 har både AB og VA Nord vist interesse for at begrønne nogle tage i forbindelse med den forestående renovering af området, Røde Port lagde selv grønt tag på en ny schelter på deres legeplads, og vi har hjulpet Hyldespjældet med at udarbejde en stor ansøgning til Realdania om støtte til begrønning af yderligere tage. Desværre gav fonden afslag.

3. Andre aktiviteter

Traditionen tro har vi hjulpet sprotsfiskerklubben og PCA med deres sommerlejr ved Kridtbjerget; vi har kontaktet SID med tilbud om at samarbejde om at udvikle Agendaplaner til deres afdelinger; vi har haft en engageret nyuddannet biokemiker i virksomhedspraktik i 4 uger; operation Dagsværk har vi benyttet os af til at få gjort grundigt rent, (vi har jo ikke råd til rengørings hjælp mere); for en gruppe beboere i Oksens Kvarter udarbejdede vi en ansøgning til 2020-puljen om støtte til en lille lokal legeplads; 7 gange har vi været afsted til receptioner og en enkelt gang til indvielse af det nye naturcenter ved Herstedhøje - hvor Miljøminister Connie Hedegaard i øvrigt fik en hilsen med om ikke at bruge Vestskoven til motorvej; vi har opreklameret og selv cyklet med i "Vi Cykler til arbejde" kampagnen; og så har vi, selvom det faldt os svært, sagt nej tak 2 gange i 2004. Dels da DTU inviterede os med til at sidde i det rådgivende panel for et EU forskningsprojekt om vandsektoren; og dels da Energistyrelsen inviterede os til at sidde med om bordet ved evalueringen af de lokale Energispareudvalg.

Vores egen Agendaplan. I ACA har vi vores egen Agendaplan. Den revideres hvert år og omfatter kun vores aktivitet på og omkring kontoret i Kanalens Kvarter 32. Agendaplanen indeholder Principper (for hvordan vi affaldssorterer, sparer på ressourcer, udlufter osv.), Grønt regnskab, Status og Handleplan for det kommende år. Planen er bevidst holdt på et foldet A4 ark, for at vise at en Agendaplan kan gøres enkel og overskuelig - men ikke desto mindre effektiv.

Bevillinger. Det blev ikke til mange bevillinger fra Agenda Centeret i 2004. Kun 3 projekter søgte. Alle 3 fik støtte. Det var til badges til Graffiti-bekæmpelses-ugen i Kanalen (kr. 109,-), et bidrag til receptionen i Lærkens kvarter for indvielsen af solcellerne på et gårdhus (kr. 230,-) og et tilskud til trykkeomkostningerne til Kulturøkologisk Forenings turguide til Kongsholmparken og Vallengbæk mose (kr. 2.999,-). I alt kr. 3.338,-.

Intern organisering. ACA's bestyrelse lagde de store linjer til årets arbejde på et bestyrelsesseminar i januar 2004. Efterfølgende har der været afholdt yderligere 3 bestyrelsesmøder. Mellem bestyrelsesmøderne er Forretningsudvalget bestående af formand og næstformand højeste myndighed.

De ansatte starter hver mandag morgen med et møde for at samle op på den forgangne uge og diskutere og koordinere den kommende. Ca. hver 3. måned holder de et heldagsmøde / Udviklingsmøde, hvor de dykker dybere ned i sagerne og får diskuteret de personlige 3-måneders arbejdsplaner. Midtvejs mellem Udviklingsmøderne afholdes halv-vejs-samtaler mellem leder og ansat, for at følge op på 3-månedersplanerne.

Kulturøkologisk Forening i Albertslund (KØF)

KØF er Agenda Centerets medspiller. Det er en selvstændig medlemsforening, som udfører og bakker op om miljøarbejdet i Albertslund. KØF og Agenda Centeret bor sammen, og de ansatte i Agenda Centeret er også sekretariat for KØF. Foreningen har 2 pladser i ACÁs bestyrelse.

KØF fyldte 10 år den 16. marts og inviterede i den anledning til en reception. I stedet for vin ønskede foreningen sig penge, som den kunne sende videre til det bæredygtige landbrugsprojekt for 4.000 familier i Uganda, som foreningen støtter. For som foreningen skrev i invitationen, så har de nok mere brug for økonomisk hjælp i Uganda, end vi har for vin. Det blev til kr. 3.630,-.

Op til jubilæet udgav foreningen et 10-års jubilæumsskrift; eller rettere ville have gjort. I stedet blev det til et kampskrift med titlen "Til kamp for skoven". Foreningen mente, at det var vigtigere, at koncentrere sig om at forhindre den planlagte **6-spors motorvej** gennem Vestskoven end at fortælle om foreningens fortræffeligheder gennem 10 år. Og netop

er
bare

er
rent

kampen for Vestskoven har været KØFs helt store opgave i det forgangne år. Et kig i mailboksen fortæller om op imod 2.000 mails alene om motorvejen. Og kampen har virkelig bølget frem og tilbage. Hvis det stod til Trafikministeren og Vejdirektoratet skulle motorvejen gennem Vestskoven forlængst have været besluttet i Folketinget, men det lykkedes sammen med mange andre gode kræfter ikke at få sagen udsat, men også overbevist et flertal i Folketinget om, at det er fornuftigst at benytte Jyllingevejens forløb i stedet. Da sagen er forligsstof, det dog ikke ensbetydende med, at Jyllingevejen også faktisk bliver brugt - men der er håb!

Og ellers har foreningens ihærdigt fældet i titusindvis af **bjørneklo** i Hyldagerparken. Den har lavet 2 store flotte **mosaikker** i bybilledet; en blomstermosaik ved Agenda Centeret og en jordklode neden for den store busholdeplads hvor Europa er gjort større, mens Afrika er gjort mindre, som udtryk for at I-landene fylder meget mere end U-landene på et verdenskort, hvis de blev tegnet efter forbrug. Forud for Cykeltrafikugen i uge 39 udgav foreningen en **turguide til Kongsholmparken og Vallensbæk mose**, og den arrangerede en **cykeltur** i Vestskoven og en langs Harrestrup å. Som et officielt skulderklap for sit arbejde modtog KØF **kommunens Grønne Initiativpris 2004**.

En udførlig skriftlig beretning fra KØF kan fås i Agenda Centeret.

4. Grønt Regnskab Albertslund - vand, varme el og affald

For Agenda Centeret er tallene for de samlede resurseforbrug i husstandene i Albertslund meget interessante. Dels skulle de jo helst falde, og dels kan de fortælle noget om hvilke områder, der især bør prioriteres fremover. Af nedenstående tal fremgår det, at vandforbruget fortsat er jævnt faldende og nærmer sig det niveau på 105 liter pr. døgn pr. person, som kommunen har beregnet som det økologiske råderum for albertslundere. Så godt ser det ikke ud med varme- og elforbruget, der ganske vist er rimelig konstante; men stadig for høje. Noget tyder derfor på, at der skal mere fokus på energiforbruget.

Også affaldsmængderne har holdt sig stabilt gennem de senere år; det gælder også mængden til genanvendelse. Det ville være rart om vores indsats også afspejlede sig i faldende affaldsmængder.

Nedenstående tal stammer fra kommunens Grønne Regnskab (tallene fra 2004 foreligger endnu ikke):

Vand:

Liter pr. døgn pr. albertslunder

1998	1999	2000	2001	2002	2003
123	122	120	119	118	115

Varme:

Mwh pr. 100 m² bolig i Albertslund (graddagekorrigeret)

1999	2000	2001	2002	2003
13,32	12,87	12,86	12,99	12,82

El:

kWh pr. albertslunder

2000	2001	2002	2003
1.247	1.258	1.284	1.281

Affald:

Tons affald fra boligområder i Albertslund i alt

	1999	2000	2001	2002	2003
Genanvendelse	5.018	5.343	5.243	5.499	5.282
Affald i alt	15.613	15.663	15.341	16.137	15.875

5. Økonomi

2004 - det økonomiske lavpunkt. Fra og med 2003 nedsatte kommunalbestyrelsen tilskuddet til Agenda Centeret med kr. 300.000 om året. Det medførte et rekort stort underskud på kr. 170.000 i 2003. I 2004 fik vi trimmet vores udgifter yderligere (bl.a. røg Brugergruppeturen og Frivillighedsgrupperne), men det var fortsat umuligt at komme af med de røde tal på bundlinjen; kr. 62.000 stod der. Det var åbenlyst, at Centeret ikke kunne fortsætte på den måde. Det kan egenkapitalen ikke klare. Det forstod Kommunalbestyrelsen, der derfor øgede bevillingen i 2005 med kr. 150.000,-. Samtidig lovede den at løn- og pristalsreguleringen, der også blev sat ud af kraft den 1.1.03, igen bliver aktiveret fra den 1.1.06, (til gengæld falder tilskuddet så igen med kr. 75.000,-). Centerets økonomi er således fortsat meget stram, og vi er helt afhængige af indtægtsdækket virksomhed, for at kunne opretholde 3 stillinger. Men med lydhørheden i Kommunalbestyrelsen kan vi håbe, at vi har passeret det økonomiske lavpunkt.

I Centeret har vi haft stor fokus på at tjene flere penge. Men det er vanskeligt i vores branche. Og det er ikke blevet lettere af, at Den grønne fond, Den grøn jobpulje og andre puljer for længst er lukket af Regeringen; samtidig er EUs puljer ikke designet til Centre som os, og en fond som Rockwool-fonden har besluttet ikke mere at give til miljøprojekter. Men der er håb. Dels har vi en formodning om, at vores langsigtede indsats efterhånden bærer frugt, så vi får bestillinger på flere opgaver. Og dels etablerede Folketinget i 2004 en ny pulje (ELFOR-puljen), som støtter lokale energibesparende foranstaltninger; den håber vi på at få glæde af. I hvert fald har vi søgt til et projekt om energibesparelser for indvandrere.

Indtægtsdækket virksomhed og projekt tilskud. I 2004 tjente vi kr. 156.000 og modtog en bevilling fra Friluftsrådet på kr. 11.000. Den indtægtsdækkede virksomhed stammer fra udarbejdelse af pleje- og strategiplaner mm. for grønne områder, kurser, havebesøg, arbejder for NESAs sekretærbistand og resursebesparelseskampagne for VA, en rapport om tilkalkning i urinerør til Sveriges Landbrugs Universitet, kontingenter fra Netværket for Lokale Agenda 21 Centre, oplæg og rundvisninger.

Generelt gælder det, at arbejde, Agenda Centeret udfører for albertslundere, udføres uden beregning; dog sådan at hvor der er tale om større bestillingsarbejder, så opkræves der betaling. Arbejde, der udføres for ikke albertslundere, udføres mod betaling.

ACA's finansiering i 2004 er fremkommet som følger:

Albertslund Kommune (vand-, varme- og renovationstakster)	kr. 775.000
Albertslund Kommune (skat)	kr. 404.000
Indtægtsdækket virksomhed / bevillinger	kr. 167.000
I alt	kr. 1.346.000

=

=====

Endvidere har KØF fået støtte på kr. 17.000 fra Kbh. Amt til tryk af turfolderen “Kongsholmparken og Vallensbæk mose”, kr.3.000 til Albertslund Festival fra Kulturforvaltningen, og kr. 2.250 til mosaikkurset fra 2020-puljen.

Regnskab 2004. Når det reviderede regnskab foreligger, fremsendes det til Brugergruppen, Kommunalbestyrelsen og KØF. Årets resultat er et underskud på kr. 62.000,-. Centerets egenkapital udgør herefter kr. 208.000. Interesserede kan få regnskabet ved henvendelse til ACA.

6. År 2005

Mer fokus på energi

Agenda Centerets bestyrelse har besluttet generelt at opprioritere arbejdet med energibesparelser. Først og fremmest fordi det er vigtigt at sætte ind her, hvis Albertslund kommunes mål om CO₂ besparelser skal nås, men også set i en større sammenhæng fordi det nuværende energiforbrug er en trussel mod miljøet, fordi de nuværende brændsler (olie, kul og gas) skaber ustabilitet i takt med at de slipper op, og fordi Kyotoaftalen trådte i kraft den 16.2.2005 og Danmark i følge den skal nedsætte sin CO₂ udledning med 21 % på få år. Energibesparelsesaspektet skal indgå i de øvrige indsatsområder; f.eks. som energi i forhold til affald og genbrug.

Agendaarbejde i boligområderne

- Fremme det lokale Agendaarbejde generelt.
- Fremme udarbejdelsen, gennemførelsen og revisionen af lokale Agendaplaner og Grønt Diplom.
- Fremme energibesparelser blandt indvandrere.
- Tilbyde resurseforbrugsanalyser i og information til boligområderne.
- Deltage aktivt i processerne for at give udearealerne / beplantningerne i Albertslund et løft.
- Fremme en bedre affaldssortering.

Netværk og samarbejde

- Vedligeholde Albertslund Miljønetværk.
- Deltage i den regionale Erfa-gruppe vedr. Agendaplaner.
- Være sekretariat for Netværket af lokale Agenda 21 Centre.
- Samarbejde og koordinere med Miljø- og Planforvaltningen.
- Medvirke til at udvikle forankringen i Dogme 2000.
- Søge et tættere samarbejde med indvandrerorganisationer.
- Deltage i Vestegnens energispareudvalg.

Information og kampagner

- Trafikproblemer og -løsninger; herunder delebil og miljøtrafikgruppen.
- Udarbejde let tilgængelige informationsmaterialer til beboerbladene.
- Fortsætte kampagne om "træer i boligområderne".
- Bidrage med og til indslag i lokalpressen.
- Formidle via Centerets hjemmeside og udstillingsmontre.

Demonstrationsprojekter

- Begrønning af tage.
- Ren Kanalgade.
- Nye oplevelsesmuligheder omkring ACA.

7. Bestyrelse og ansatte

ACA's bestyrelse består af 9 personer - 6 borgere og 3 kommunale repræsentanter. Af de 6 borgere vælges 4 af Brugergruppen og 2 af Kulturøkologisk Forening. De 3 kommunale repræsentanter udpeges af Kommunalbestyrelsen.

Fra Brugergruppen:

Lars Schmidt Hansen, Formand (Morbærhaven)

Lars Bremer (AB Syd gård og række)

Ole Henningsen (Røde Vejmølle Parken - til den 11.3.2004)

Lea Dyhl (Topperne - fra den 11.3.2004)

Rudi Tobisch (Godthåbsparken)

Fra Kulturøkologisk Forening:

Jørgen Hansen (VA 4 Syd)

Tove Jensen (VA 4 Syd)

Udpeget af Kommunalbestyrelsen:

Steen Christiansen, Næstformand (Kommunalbestyrelsen)

Susanne Kremmer (Miljø- og Planforvaltningen / til den 30.11.2004)

Søren Birch (Miljø- og Planforvaltningen / fra den 30.11.2004)

Anita Monnerup Pedersen (Pædagogisk Center Albertslund)

Ansatte i Agenda Center Albertslund:

Povl Markussen	Centerleder	markussen@agendacenter.dk
----------------	-------------	--

Helene Eskildsen	Projektmedarbejder	eskildsen@agendacenter.dk
------------------	--------------------	--

Poul Erik Pedersen	Landskabsarkitekt	pedersen@agendacenter.dk
--------------------	-------------------	--

Erland Andersen	Servicemedarbejder	(ansat den 1.2.2005)
-----------------	--------------------	----------------------

Agenda Center Albertslund
Kanalens Kvarter 32
2620 Albertslund
Tlf. 43 62 20 15
E-mail: albertslund@agendacenter.dk
WWW.agendacenter.dk